

LÄHEMAL AJAL ESIETENDUS

JÄLGIGE ERIREKLAAMI!

IGOR STRAVINSKI ooper

ELUPÕLETAJA TÄHELEND

Wystan Hugh Audeni ja Chester Kallmani libreto
Tõlkinud Kulno Süvalep

Dirigent: PEETER LILJE

Lavastaja: BORIS TÕNISMÄE

Kunstnik: ENSV rahvakunstnik LEMBIT ROOSA

Koormeister: ENSV rahvakunstnik UNO JÄRVELA

Kontsertmeistrid: REET LAUL, HELJU TAUK ja
JAANUS JUUL

Peaosades:

Tom Rakewell	— ENSV teeneline kunstnik IVO KUUSK (külalisena) ROSTISLAV GURJEV TIIT TRALLA
Anne Trulove	— MAARJA HAAMER MARE JÕGEVA HELVI RAAMAT
Mike Shadow	— ENSV teeneline kunstnik VOLDEMAR KUSLAP ARVO LAID
Türgi Baaba	— ENSV teeneline kunstnik LIIDIA PANOVA EVE NEEM LEILI TAMMEL

Teistes osades — ENSV rahvakunstnik TEO MAISTE, ENSV teene-
lised kunstnikud AINO KÜLVAND, LIA LAATS ja MATI PALM;
HENNO EESMAA, HARRI ILVES, MAIT ROBAS ja HENNO SEIN.

*

Tegevus toimub XVIII sajandi Inglismaal.

Vene helilooja Igor Stravinski sündis 1882. a. Peterburi lähedal Oranienbaumis ja õppis kompositsiooni N. Rimski-Korsakovi juures. Aastail 1910—1920 elas ta Sveitsis, 1920—1939 Prantsusmaal, 1939. aastast kuni oma surmani 1971. a. USA-s.

Stravinskit, üht XX sajandi muusika suurkujudest, on nimetatud «tuhande näoga heliloojaks»: oma pika loomeaja vältel muutis ta mitmel korral järsult oma muusikalist käekirja, ja ikka just siis, kui tema senised teosed olid jõudnud kuulajatele vastuvõetavaks saada. Tema stiilimuudatused, mis algul tekitasid tormilisi vaidlusi, said hiljem tervete uute heliloominguliste voolude ja koolkondade aluseks. Kõigis muundumistes jäi ta ometi iseendaks — autoriks, kelle muusikat võib kuulamisel eksimatult ära tunda. Stravinski tähendab meie sajandi muusikale sedasama, mis Pablo Picasso kujutavale kunstile.

Ooperi «Elupõletaja tähelend» («The Rake's Progress»), oma ainsa õhtuttäitva lavateose kirjutas Stravinski nn. neoklassitsistliku loominguajal lõpul, esilavastus oli 1951. a. Veneetsias. Vormilt on «Elupõletaja» XVIII sajandi eeskujud järgiv numbrioper — värsstekstidega aariad ja ansamblid vahelduvad proosaretsitatiividega tšembalo saatel. Stravinski enda sõnade kohaselt on «Elupõletaja tähelend» muusikaliselt seotud eriti Mozarti ooperiga «Cosi fan tutte», ainekäsitusel meenutab aga pigem Mozarti «Don Giovanni» — tragikomöödiat.

«Elupõletaja tähelennu» süžee aluseks on XVIII sajandi inglise graafika suurmeistri William Hogarthi samanimeline vaseõigete sari. Ooperi peategelane Tom Rakewell (inglise keeles *rake* — liiderlik elumees) rikastub ootamatult. Oma teenri Shadow (*shadow* — vari) mõju-
tusel muutub ta aga elupõletajaks, kes laseb truud Anne'i lõputult ja asjatult oodata. Viimaks päästab aga just Anne'i kõikeandstav armastus Tomi hinge saatana — Shadow' küüsisist.

Epiloog ja moraal:

*Kes laisk ja endast palju peab, —
küll saatan teab
ja kiusab neid,
ka teid, me kallid sõbrad!*

«Estonia» teater toob «Elupõletaja tähelennu» lavale esimesena Nõukogude Liidus. Praegu töötab teosega ka Moskva Muusikaline Kammer-
teater, kus esietendus on kavandatud tuleva aasta märtsikuusse.